Enskild motion M1299

SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:503

av Mats Sander (M)

Tillvaratagande av seniorers erfarenhet i arbetslivet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att följa upp utfallet för äldre sökande vid rekrytering till statliga myndigheter, med hänsyn till de sökandes kvalifikationer och tjänsternas krav, samt sprida goda exempel på hur erfarna medarbetares kompetens tas tillvara i staten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen efter att Diskrimineringsombudsmannens uppdrag om åldersdiskriminering i arbetslivet har redovisats bör redovisa för riksdagen vilka åtgärder som planeras och hur deras effekter ska följas upp, och åtgärderna bör utformas i dialog med arbetsmarknadens parter och syfta till att bättre ta tillvara seniorers kunskap och erfarenhet samt förbättra deras möjligheter att få ett nytt arbete eller fortsätta arbeta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige behöver fler som arbetar. Det finns människor med lång yrkeserfarenhet som vill arbeta men som har svårt att få chansen.

Jag har mött människor som söker arbete efter ett långt yrkesliv, men som inte ens blir kallade till intervju. De har både kunskap och arbetsvilja. Ändå upplever de att åldern ligger dem i fatet.

Forskningen visar att åldern påverkar möjligheten att få ett nytt arbete. I ett fältexperiment som IFAU redovisade 2017 skickade forskare över 6 000 fiktiva jobbansökningar inom sju yrken. Resultaten visade att chansen att bli kontaktad minskade kraftigt redan från 40-årsåldern och var mycket låg nära pensionsåldern.

Många arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens. Samtidigt finns det människor med den erfarenhet som efterfrågas, men som inte kommer i fråga för anställning. Vi talar om att människor behöver arbeta längre. Då måste arbetsmarknaden också vara beredd att ta emot dem.

Åldersdiskriminering är redan förbjuden. Trots det har äldre arbetssökande svårare att få ett nytt arbete. Föreställningar om äldre medarbetares lönekostnader, sjukfrånvaro eller förmåga att lära nytt får inte styra rekryteringen. Människor ska bedömas efter sin kompetens och sina förutsättningar att klara arbetet.

Regeringen har gett Diskrimineringsombudsmannen i uppdrag att i samråd med arbetsmarknadens parter identifiera behov av stöd och åtgärder mot åldersdiskriminering i arbetslivet och vid behov föreslå sådana. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2027. Därefter bör regeringen redovisa för riksdagen vilka åtgärder den avser att vidta och hur effekterna ska följas upp.

Möjligheten att lära nytt ska inte upphöra bara för att man har många yrkesår bakom sig. Erfarna medarbetare har också en viktig roll när yrkeskunskap förs vidare till nya kollegor.

Arbetsmarknadens parter har ett stort ansvar för arbetslivets villkor. Det ansvaret ska respekteras. Regeringens arbete mot åldersdiskriminering och för ett längre arbetsliv bör därför ske i nära dialog med arbetsgivare och arbetstagare.

Staten kan inte begära av andra arbetsgivare det den inte gör själv.

Vid statliga anställningar ska bedömningen utgå från sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet. Äldre sökande ska ha samma möjlighet som andra att konkurrera om tjänsterna.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2026 gett Arbetsgivarverket i uppdrag att redovisa hur statliga arbetsgivare arbetar för ett längre arbetsliv och hur åldersfördelningen ser ut bland de anställda. Det är värdefull kunskap. Men uppgifter

om åldersfördelningen bland de anställda visar inte hur äldre arbetssökande klarar sig vid rekrytering.

Regeringen bör därför ge lämplig myndighet, exempelvis Arbetsgivarverket eller Statskontoret, i uppdrag att följa upp hur det går för äldre arbetssökande vid rekrytering till statliga myndigheter. En sådan uppföljning måste ta hänsyn till de sökandes kvalifikationer och tjänsternas krav. Frågan är om äldre sökande får en rättvis möjlighet att konkurrera och om det finns arbetssätt som kan förbättras.

Staten bör också ta bättre vara på erfarenheten hos dem som redan är anställda. Kompetensutveckling, handledning och möjligheter att fortsätta arbeta kan bidra till att viktig kunskap inte går förlorad. Goda exempel bör spridas, med respekt för myndigheternas arbetsgivaransvar.

Seniorer ska inte ha några särskilda förmåner vid rekrytering. De ska bedömas efter sin kompetens och vad de kan bidra med, inte efter sitt födelseår.

Mats Sander (M)